

Oficiálne stanovisko SZŠW k článkom v časopise Týždeň

Nedeľa, 29. Október 2006

Časopis Týždeň v 43. čísle uverejnil sériu článkov o alternatívnych školách, v rámci ktorých bola podstatná časť venovaná téme waldorfských škôl.

Súkromná základná škola waldorfská sa od uvedených článkov v plnej miere dištancuje, nakoľko nezodpovedajú reálnemu pohľadu na školu a pedagogiku, ktorú uskutočňuje. Článok „Školy bez záruky“ ako celok, ani žiadna jeho časť nebol poskytnutý zástupcom školy k autorizácii. Text postráda objektívnu vyváženosť, neposkytuje žiadny priestor rodičovskej obci pri škole. K mnohým vyjadreniam chýba odborné stanovisko ľudí, ktorí sa problematikou dlhodobo zaoberajú. S kľúčovými vyjadreniami, ktoré sa v článku objavili, sa zaoberáme v komentári, ktorý je prílohou stanoviska. Tie sú sprístupnené aj na internetovej stránke www.iwaldorf.sk.

Renáta Blaschke, riaditeľka Súkromnej základnej školy waldorfskej v Bratislave

Komentár k vyjadreniam časopisu Týždeň k téme waldorfského školstva

Článok „Školy bez záruky“ v 43. čísle časopisu *Týždeň* poskytuje priestor mnohým vyjadreniam vo vzťahu k waldorfskej pedagogike, waldorfskej škole v Bratislave a antropozofii. Nakoľko v časopise nebol poskytnutý priestor na vyjadrenie sa k jednotlivým témam, vydávame k článku komentár, ktorý je oficiálnym postojom školy k zmieneným tvrdeniam. Stanovisko pripravil Marián Czére, zástupca Súkromnej základnej školy waldorfskej pre kontakt s verejnosťou.

„...Škola bez záruky... čo vieme o tej škole bez učebníc? ...nič nevieme o výsledkoch“

Komentár: Waldorfské školy majú takmer 100-ročnú tradíciu, v súčasnosti pracuje vyše 900 waldorfských škôl a okolo 2000 škôl materských a v krajinách celého sveta ich navštevuje viac než štvrt' milióna žiakov! V mnohých krajinách sú tieto školy zaradené medzi školy štátne (t.j. plne podporované štátom). Školy patria k uznávanej pedagogickej alternatíve a predstavujú významnú inšpiráciu pre „školy hlavného prúdu“. Waldorfské školy priniesli do praxe bežných škôl niekoľko významných inovácií: *dôslednú koedukáciu, princíp neznámkovania, dva jazyky od 1. ročníka, zdravú a ekologickú výchovu, integrovanú do vyučovacieho procesu*. Waldorfské školy preukázali svoju životaschopnosť v ťažkých podmienkach krajín sužovaných vojnovými konfliktami (pr. Afganistan, Sierra Leone, Izrael). Waldorfské školstvo je pozitívne hodnotené v rámci projektov UNESCO (publikácia: *Waldorf Education Exhibition Catalog On Occasion of the 4th Session of the International Conference on Education of UNESCO in Geneva*). Desiatky škôl sú zapojené do medzinárodných UNESCO projektov - <http://de.wikipedia.org/wiki/UNESCO-Schulprojekt>.

Pozrite si viac o výskumoch v oblasti waldorfskej pedagogiky - <http://ba.iwaldorf.sk/vyskum> a ďalších waldorfských organizáciách - <http://www.ecswe.org/>

„...Tí, ktorí tieto školy navštívili v zahraničí, vedeli, že ide o sektársku komunitu, ktorá sa izoluje od ostatného sveta. Deti pokračujú v štúdiu na stredných waldorfských školách a ostávajú pracovať v komunite, kde žijú svojráznym životom.“

Komentár: Tvrdenie je nepravdivé. Existujú rozsiahle štatistické údaje a prieskumy o uplatnení absolventov waldorfských škôl - <http://ba.iwaldorf.sk/vyskum>, napr. vo Švédsku, USA, Nemecku či Holandsku. Z prehľadov vidieť, že absolventi sa uplatňujú vo všetkých sférach kultúrneho, politického či hospodárskeho života krajiny. Medzi absolventmi waldorfských škôl nájdete mnohé svetovo známe osobnosti z oblasti umenia, literatúry, politiky, športu, pedagogiky ako aj finančníkov, bankárov či pracovníkov v oblasti hospodárskeho života. Žiakmi waldorfských škôl boli napríklad Michael Ende (autor kultových kníh Nekonečný príbeh a Momo), Rainer M. Fassbinder, Kenneth Chenault (bývalý prezident American Express), George Hume (publicista BBC), Karl Otto Pöhl, Konrad Schily, Linn Ullmann, a mnoho ďalších - <http://www.diewaldorfs.waldorf.net/listengl.html>.

Prvých absolventov majú už i v Čechách s dobrými vzdelávacími výsledkami. Tieto fakty nie sú v článkoch vôbec spomenuté.

K waldorfským školám, pedagogickému impulzu 20. storočia a k Rudolfovi Steinerovi sa vyjadrujú mnohé osobnosti vedeckého a kultúrneho života - <http://ba.iwaldorf.sk/povedali>

“..Nespokojné mamičky, ...nie je tam nijaká otvorenosť, žiadna transparentnosť. Nevieme, čo sa tu vlastne deje.“

Komentár: V článku by sa v rámci objektívnosti žiadalo upresniť, koľko je nespokojných mamičiek (3–4?), a koľko je spokojných? Školu navštevuje 120 žiakov, čo je 120 mamičiek a 120 oteckov. V článku nie je stanovisko ani jedného „spokojného rodiča“.

K úrovni komunikácie školy a rodičov sa vyjadruje inšpekčná správa z júna 2004:

„Škola je zameraná na overovanie projektu Overovanie organizácie, foriem a obsahu výchovy a vzdelávania na škole waldorfského typu s uplatňovaním Steinerovej pedagogiky. Kvalita vyučovania z hľadiska učiteľov i žiakov je dobrá až veľmi dobrá. Výchovu a vzdelávanie waldorfská škola realizuje v spolupráci s gestormi a mentormi schváleného projektu pokusného overovania, ich realizácia je na veľmi dobrej úrovni. Tok informácií je funkčný, pedagogická a pracovná dokumentácia je riadne a funkčne vedená, dokumentáciu integrovaných žiakov je nutné doplniť. Podporou odborného rastu pedagógov dochádza ku stabilizácii kolektívu...“

Komunikácia školy a rodičov:

- Raz do mesiaca sa konajú rodičovské stretnutia, kde učitelia vysvetľujú oprávnenosť svojich pedagogických postupov.
- Rodičia dostávajú týždenník o dennom chode školy.
- Približne raz mesačne sa konajú školské besiedky, kde okrem spätnej väzby na vyučovanie sú žiaci školy vedení k bohatým sociálnym kontaktom a cibreniu schopnosti vystupovať na verejnosti.
- Individuálne konzultácie sú na programe raz týždenne.
- Internetová stránka poskytuje rodičom i záujemcom množstvo relevantných informácií.

Gestori školy pred vyše rokom previedli rozsiahly dotazník, ktorý skúmal oboznámenosť rodičov so školou a jej pedagogikou, ich postoje a spokojnosť s pedagogickým a organizačným chodom školy. Dotazník okrem iného skúmal mieru informovanosti rodičov o základných pedagogických dokumentoch školy, o vyučovaných predmetoch a o filozofickom pozadí školy. Z dotazníka vyplýva, „že rodičia sú informovaní a znali základných dokumentov a predmetov, ktoré sa v škole vyučujú. Boli informovaní o základných princípoch školy a podľa ich názoru škola napĺňa skutočnosti, ktoré sú v deklarovane v dokumentoch a na rodičovských stretnutiach.“

„p. Nováková zistila, že jej dcéra má slabé vedomosti a že škola neplní to, čo sľubovala.“

Komentár: Tvrdenie je polovičnou pravdou. Tá istá pani neskôr redaktorovi krúti negatívne hlavou na otázku, či sa aspoň bola pozrieť na vyučovaní... pritom porozumenie rodičov pre pedagogiku sa zakladá aj na zážitkoch priamej účasti na vyučovaní, čo rodičia často využívajú. Na vyučovanie sa bez problémov dostali aj samotní redaktori.

Otázka úrovne vyučovacieho procesu a jeho dostatočnosti musí byť zodpovedaná najmä v objektívnych číslach a má odrážať (zviditeľniť) kvality danej pedagogiky. Tie nám poskytujú najmä inšpekčné správy a hodnotenie gestorov. Inšpektori navštívili školu za 5 rokov jej existencie už dvakrát, z oboch hĺbkových kontrol máme správy v ktorých sa hovorí o nadštandardnom resp. štandardnom zvládnutí vedomostí u žiakov našej školy:

Vedomostná úroveň žiakov 3.ročníka sa v júni 2004 zisťovala prostredníctvom písomnej inšpekčnej skúšky. Z výsledkov:

Predmet	Výsledky	Interval
Slovenský jazyk	93%	74%-100%
Matematika	82%	54%-100%
Prírodoveda	83%	38%-94%

Celková úspešnosť testu bola 86%. Výsledky sa pohybovali v intervale 65% až 99%.

Zo zápisnice školskej inšpekcie z júna 2005:

„Porovnaním výsledkov didaktických testov zo Slovenského jazyka a literatúry a Matematiky na úrovni vzdelávacích štandardov, ktoré žiakom zadala školská inšpekcia, sa zistilo, že úroveň ich vedomostí je porovnateľná s úrovňou vedomostí žiakov základných škôl v pôsobnosti Školského inšpekčného centra Bratislava. V teste zo Slovenského jazyka a literatúry bola dosiahnutá úspešnosť žiakov IV. triedy 84,5%, za ŠIC Bratislava v šk. roku 2004/2005 bola úspešnosť 81,8%, z matematiky bola (bez učiva z geometrie, ktoré nie je súčasťou osnov SZWŠ) dosiahnutá úroveň 70%, za ŠIC Bratislava 79,6%.“

Pozrite si viac zo záverov inšpekčných kontrol - http://ba.iwaldorf.sk/zavery_inspekcie

Zo záverov vyplýva, že žiaci napĺňajú štandardy, záväzné pre bežné slovenské školy.

Treba pripomenúť, že rozloženie schopností a intelektuálna úroveň žiakov sa pravdepodobnostne riadi Gausovou krivkou (jej známy zvonovitý charakter), t.j. je pravdepodobné, že v kolektíve sú žiaci nadaní a talentovaní a rovnako aj tí, ktorí nedosahujú to, čo je cieľom kurikula. Veľa závisí od objektívneho rozpoznanie situácie. Existujú však

rodičia, ktorí práve určitú nedostatočnosť dieťaťa budú pripisovať charakteru pedagogiky, ktorá ešte nie je spoločensky etablovaná... To považujeme za daň tomu, že sa pokúšame o pioniersku prácu na pedagogickom poli. Výsledky inšpekčných návštev, gestorov, vysoko prevažujúci pozitívny názor rodičov i návštevníkov školy nás presvedčajú o tom, že sme na dobrej ceste.

*„...čo je v súlade so Steinerom, ktorý odporúčal začať sa učiť čítať až po puberte.“
„...na rodičovskom združení vyzývajú slnko či eurytmicky nadhadzujú loptičky.“
„...je to škola hrou...“
„...väčšina tých učiteľov skutočne prejde školením v Nemecku a sú viac-menej zasvätení.“
„...nie je žiadnou výnimkou, keď deti nevedia čítať ani v šiestom ročníku.“
„...antropozofia vznikla zo špiritizmu...“*

Komentár: Tieto tvrdenia sú nepravdivé.

„Má to do veľkej miery charakter sekty,“ hovorí Grygar. Jeho kolega zo združenia, profesor Jiří Heřt dodáva, že „antropozofickí učitelia sa správajú troška ako kňazi“,Rodičom navyše často celkom unikne, že waldorfské školy majú svoju kamuflovanú a utajovanú agendu – sú pedagogickými inštitúciami učenia, ktoré napĺňa definíciu náboženskej sekty“.

Komentár: Upresňujeme: p. Grygar je astronóm, p. Heřt anatóm.

Waldorfská pedagogika predstavuje v súčasnosti jasne definovaný pedagogický systém, ktorý je v základných princípoch, metódach a formách práce odvodený od vývojových období dieťaťa a jeho meniacej sa schopnosti učiť sa. To jasne deklaruje učebný plán i zodpovedajúca základná a doplnková pedagogická literatúra - <http://ba.iwaldorf.sk/literatura>. Takmer celé (a teda i pedagogické) dielo Rudolfa Steinera je prístupné i na internete, mnoho kníh je preložených a predávajú sa v kníhkupectvách.

V poznávaní vývojových období v živote dieťaťa waldorfský učiteľ vychádza z antropozofickej psychológie. Tú vo svojej práci prehľbuje exaktným fenomenologickým prístupom, t.j. sleduje javy (dieťa, pedagogické situácie) v takej podobe, v akej sú prístupné bezprostrednému vnímaniu na vyvodenie ďalších postupov. Z toho sú odvodené niektoré základné procedúry školy, ako je napríklad forma „Konferencie o dieťati“ či organizačná štruktúra školy.

Antropozofický spôsob poznávania je inšpirujúcim zdrojom predovšetkým pre prácu učiteľov na sebe, v žiadnom prípade nie je obsahom, ktorý by bol sprostredkovaný žiakom.

Viac k vzťahu antropozofie a waldorfskej pedagogiky - <http://ba.iwaldorf.sk/sisyfos>

Inštitúcie waldorfských škôl a antropozofie nefigurujú vo svete v zoznamoch siekt, či verejnosti ukrytých spoločností. V takýchto zoznamoch sa waldorfská škola nenachádza ani na Slovensku. Takéto určenie vylučuje už samotná definícia antropozofie: antropos (človek) a sophia (múdrosť) hovorí o tom, že múdrosť, ktorá je v každom človeku, mu umožňuje byť slobodnou bytosťou tým, že každý človek je výsostne sebaurčujúci. Sám si volí vlastné rozhodnutia. To automaticky vylučuje nutnosť počúvať a podriaďovať sa akejsi autorite, čo by bolo jedným zo znakov sektárstva.

Treba zároveň povedať, že každé povolanie v dnešnej spoločnosti a každá inštitúcia má svojich vynikajúcich predstaviteľov ale aj šarlatánov, ktorí remeslo kazia. To prirodzene treba pomenovať a riešiť!

Na druhej strane práve z týchto dôvodov má waldorfská pedagogika vo v svete mnohých odporcov. Existujú dva druhy skupín, ktoré chcú tematiku waldorfských škôl skresliť ako kontraverznú: na jednej strane do krajnosti idúci scientisti (skeptici) a na druhej ortodoxné klerikálne spolky. Obe sa odvolávajú na nespokojných (ktorá škola takých nemá?), zväčša bývalých rodičov týchto škôl a pribalujú k nim „oblíbené“ témy: rasizmus, sektárstvo, netransparentnosť.

„Zanedbáva sa naproti tomu kritické myslenie, odpovedanie na otázky, hľadanie kauzality a výchova k vedeckému mysleniu s racionálnym testovaním hypotéz. To priamo odporuje biologickej podstate človeka, ktorý sa stal človekom vtedy, keď sa začal pýtať a chcel pochopiť súvislosti.“

Komentár: Vo waldorfskej škole si uvedomujeme súčasné trendy, ktoré sa snažia zrýchlene rozvíjať schopnosť myslenia a usudzovania. Sú zapríčinené zmenou civilizačnej paradigmy. Od ranného veku sú deti vedené k rýchlemu zaujímaniu stanoviska (heslo „Pripravme dieťa na život!“), okamžitého úsudku bez dostatočného uchopenia faktov, javov a najmä zážitkových obsahov (efekt prázdneho memorovania bez uchopenia podstaty a praktického použitia, „učiť sa pre školu, nie pre život“). Deje sa tak na úkor schopnosti prežívať fenomén tak, ako sa javí zmyslovému aparátu dieťaťa, náležite jeho percepcii, veku, temperamentu atď. Dôsledkami sú potom: rast motorického nepokoja, súťaživosti, detskej neurasténie.

Ako waldorfská pedagogika školí žiakov k vedeckému mysleniu?

Každá veda je definovaná svojim predmetom a metódami, ktoré používa. Je úlohou pedagogiky viesť človeka už od detského veku okrem iného aj k tomu, aby postupne nadobúdala schopnosti racionálneho, na kauzalite založeného, „vedeckého myslenia“. Postup pedagogik sa však v rozvíjaní kognitívneho aparátu žiaka môže líšiť. V tradičnej pedagogike sú vedecké predmety uvedené a rozvíjané postupnosťou krokov:

1. Prezentácia teórie a definícií.
2. Uskutočnenie experimentu, ktorý teóriu podporuje.
3. Vyvodenie záverov a aplikácií nadviazaním na prvé dva kroky.

Prístup waldorfskej pedagogiky je odlišný v poradí daných krokov:

1. Pozorovanie fenoménu, javu – prezentovanie experimentu, žiaci sú vedení k exaktnému pozorovaniu a zápisu pozorovaného.
2. Odvodenie základných pojmov, ktoré vznikajú z pozorovania v prvom kroku.
3. Napokon stanovenie vedeckých definícií a zákonitostí, ktorými sú fenomény doprevádzané.

Tento metodologický prístup reflektuje základnú cestu, ktorou samotná veda vznikla. Žiaci sú tým vedení krok za krokom k osvojovaniu si elementov vedeckého myslenia a reflexie na základe priameho pozorovania javov. V 5. ročníku sa učia o historickom kontexte vzniku vedeckých myšlienok v období starého Grécka (pr. Aristoteles, Archimedes, Pythagoras). V 6.-9. ročníku sa zavádzajú nové akademické predmety v rámci epochy fyziky (preberie sa

optika, akustika, mechanika, magnetizmus, elektromagnetizmus a teplo), botaniky, chémie (organická a anorganická) a anatómie.

„...Jedinou vecou, o ktorej súd rozhodol, že sa v súvislosti s waldorfskými školami (v Nemecku) nemôže opakovať, bolo tvrdenie novinárov, že židovskí rodičia brali „vo väčšej miere“ svoje deti z týchto škôl. V každom prípade, prívrženci Steinera sa vedia brániť masovo a hlučne...“

Komentár: Tvrdenie treba spresniť: súd rozhodol, že tvrdenie: „židovskí rodičia si brali vo väčšej miere deti z týchto škôl“ nie je pravdivé. Tým bol celý prípad ukončený. Viac k Reportu Mainz - <http://www.waldorf.net/html/texte/report.htm>

„...Vyčíta sa im najmä rasizmus a antisemitizmus...“ „Steiner svoj rasizmus dost kamufloval do rôznych nezrozumiteľných mýtov“ „Steinerov bludný rasizmus nemusel byť priamym zdrojom nacistického rasizmu, ale určite patrí k...“

Komentár: V apríli 2000 predstavila v Holandsku komisia, vedená medzinárodne činným právnikom pre ľudské práva Tedom van Baardom, záverečnú správu svojej 4-ročnej činnosti „Antropozofia a otázka rás“. Komisia skúmala publikované práce Rudolfa Steinera, čo zahŕňalo okolo 89000 strán textu, prepis cca 3000 prednášok a 50 prác, napísaných autorom. V celom diele je 245 vyjadrení a výrokov k tejto téme.

Kľúčovým bolo preskúmať:

- či je možné v Steinerovom diele preukázať rasovú doktrínu
- či dochádza v jeho diele k posudzovaniu nadradenosti niektorej rasy

V záveroch komisie je otázka zodpovedaná: antropozofia neobsahuje nijakú rasovú doktrínu.

Podozrievanie z rasizmu v základoch waldorfskej pedagogiky je veľmi vážnym obvinením. Vzhľadom k takmer 100-ročnej existencii waldorfských škôl vo svete by takéto podozrenie, pokiaľ by bolo založené na pravde, muselo mať rozsiahle právne následky. Potom by totiž ministerstvá školstva v jednotlivých krajinách mali školy pozatvárať a rodičia by ďalej neposielali deti do takýchto škôl. Je to veľmi ťažký pokus o politickú a spoločenskú diskvalifikáciu waldorfského školstva. Kto ponesie zodpovednosť za dôsledky, ak je jeho myšlienková konštrukcia založená na lžiach a polopravdách?? Počas celej existencie waldorfského školstva sa nič podobné nestalo ani v jednej krajine, kde waldorfské školy pôsobia!

Aká je skutočná realita rasovej otázky v prostredí waldorfských škôl?

Už učebný plán deklaruje centrálny prvok waldorfskej pedagogiky – vzdelávanie a výchova človeka, ktoré je nezávislé od národnosti, rasy či iných vonkajších charakteristík... Práca waldorfských učiteľov spočíva v porozumení a rozvíjaní dieťaťa smerom k dospelému „svetoobčanovi“, s dôrazom na budovanie jeho individuality a tvorivého potenciálu. Toľko k tomu, čo deklaruje učebný plán.

Ako sa však deklarácie pedagogiky prenášajú do skutočnej výchovnej praxe? Vznášame nasledovné fakty:

1. Ak by tieto školy boli orientované na jednu rasu a potláčali rasy iné, boli by preferované už od svojho počiatku nacistickými pohlavármi.

Odpoveď: Opak je pravdou. V roku 1935 bola antropozofická spoločnosť zakázaná a neskôr boli zatvorené všetky waldorfské školy v krajine. Dôvodom bolo - <http://www.waldorf.net/html/texte/ns.htm>:

„... vyučovacie metódy vytvorené zakladateľom týchto škôl, Steinerom, sledujú individuálnu, na človeka orientovanú výchovu, čo nemá nič spoločné s princípmi národno-socialistického vzdelávacieho programu.“

„Ak mám rýchlo zhrnúť moje stanovisko“ píše Jakob Wilhelm Hauer, profesor religionistiky na univerzite v Tübingene a člen tajnej služby S.S., „aktivity antropozofie vyplývajú z ich pohľadu na svet. Tento svetonázor je v najdôležitejších princípoch priamo opačný ideám národného socializmu. Preto školy, ktoré sú z tohto hľadiska vybudované, by znamenali nebezpečenstvo pre Nemecký vzdelávací systém.“ (Jakob Wilhelm Hauer to the Security Service RFSS, Oberabschnitt Süd-West, Stuttgart, 7.2.1935)

2. Ak by boli waldorfské školy založené na xenofóbných myšlienkach, tak by sa podobné názory a postoje skôr či neskôr prejavili v postojoch žiakov, ktorí tieto školy navštevujú.

Odpoveď: Nie je to však pravda. Počas uplynulého leta 2006 vyšla v Nemecku rozsiahla empirická štúdia známeho vedca v oblasti kriminológie prof. Christiana Pfeiffera z kriminologického výskumného ústavu v Hanoveri. Táto štúdia je zaujímavá tým, že z výskumných a štatistických dôvodov zohľadňuje deti z waldorfských škôl v rámci osobitnej kategórie. Uvádza sa tam: „Žiaci z waldorfských škôl tiež pestujú graffiti, stávajú sa aktérmi fyzických potýčiek...“, Avšak vysoko významné odlišnosti medzi nimi a deťmi z tradičných škôl boli zaznamenané v troch kategóriách. Sú to tieto:

	žiaci wš žiaci ostatní	
xenofobické postoje	2,8%	24,7%
pravícový extrémizmus	1,2%	9,5%
machistické, sexistické tendencie	0,3%	8,7%

Na prezentácii výsledkov výskumu v Berlíne v júni 2006 - http://www.waldorf.net/html/aktuell/pfeiffer_studie.htm

prof. Pfeiffer poprial waldorfským školám dlhý život!

3. Ak by waldorfské školy mali šovinistický základ, orientovali by sa na rozvoj kultúry vlastnej rasy.

Odpoveď: Opak je pravdou. Waldorfské školy v prostredí apartheidu v JAR - <http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000981/098178e.pdf>

ako prvé integrovali deti svetlej a tmavej pleti a razili tým cestu, ktorá sa neskôr ukázala ako jediná správna. V Izraeli iniciovali zavedenie výučby arabčiny ako cudzieho jazyka a prijímali do škôl arabských učiteľov, čo nebolo v tej dobe zvykom. Waldorfské školstvo je vysoko hodnotené v rámci projektov UNESCO. Waldorfské organizácie podporujú pedagogické a sociálne projekty v Kolumbii, Thajsku, Rusku, Sierra Leone, Afganistane, Čechensku a inde.

Tým sa etablovali ako multikulturálne inštitúcie ďaleko za hranicami iba nemeckého alebo európskeho kontextu. Waldorfské školy existujú v budhistickom a šintoistickom Japonsku či Thajsku, v islamskom Pakistane a Egypte, v judaistickom Izraeli, v rade afrických štátov i na kresťansky orientovanom západe.

4. Ak by waldorfská škola mala viesť svojich zverencov k uprednostňovaniu jednej rasy, národa či národnosti, potom by sa to prejavilo vo vyučovacích obsahoch najmä preferovaním kultúrnych a umeleckých výdobytkov vlastnej kultúry.

Odpoveď: Opak je pravdou. Prirodzene aj waldorfské školy vedú žiakov k láske k vlastnej krajine a národu. Avšak učebný plán dáva veľký priestor na to, aby sa žiaci vžívali do obsahov odlišných kultúr. Po niekoľkých rokoch vo waldorfskej škole majú žiaci bohatý repertoár piesní z rôznych krajín (v našej škole napr. piesne fínske, africké, anglické, ukrajinské, české, maďarské...), vyskúšajú si písať písmom iných národov (napr. azbuka, sanskrt, židovské písmo, klinové písmo, grécka abeceda...), navštevujú (ak to podmienky dovoľia) cudzie krajiny, uskutočňujú sa výmenné pobyty, žiaci vedú korešpondenciu so žiakmi cudzokrajných škôl (u nás so žiakmi z Schönau, Rakúsko a z Vancouveru, Canada), realizujú sa výmenné brigády či pracovné pobyty. Už samotný princíp výučby dvoch jazykov (a od 5. ročníka tretieho) vedie k vnímaniu a rešpektu voči iným národom a rasám. Témou rozprávacej látky sú v jednotlivých ročníkoch kultúrne a mytologické obsahy z rôznych kultúr (Grécke báje, židovský Starý zákon, Slovanská mytológia, severská Eda, fínska Kalevala, Ezopove bájky, európske legendy o svätcoch, slovenské, ruské či indiánske rozprávky, vznik starého Ríma...)

Čo dodať na záver?

Waldorfská škola na Slovensku je zatiaľ jediná svojho druhu a už šiesty rok intenzívne pracuje na kvalite pedagogického a organizačného chodu. Sme vďační každému konštruktívnemu názoru, veď taký vždy posúva dopredu! Veríme, že to pozitívne si škola (a najmä jej zverenci) získa aj z komunikácie s rodičmi i širšou verejnosťou. Zároveň však predpokladáme, že spoločný rozhovor bude mať znaky slušnosti, argumentačnej a právnej korektnosti. A takými uvedené články, ku ktorým komentár vznikol, rozhodne nie sú. Mrzí nás, že neobjektívne a nepravdivé články vyšli v časopise Týždeň...

Prirodzene nič nie je dokonalé, ideál waldorfskej pedagogiky je istým druhom dobra, o ktoré sa pokúšame najlepšie ako vieme; na základe určitého poznania človeka, na čo máme plné právo... a je opäť plným právom rodiča na základe informovanosti a slobodného výberu sa pre túto pedagogiku rozhodnúť.

Pevne veríme, že nabudúce už redaktori podobnú chybu neurobia.

Prevzaté z ba.iwaldorf.sk

